

Iisaku Kihelkonna Muuseumi arengukava

2027–2031

Iisaku 2026

Arengukava eesmärk

Arengukava määrab SA Iisaku Kihelkonna Muuseumi arengu põhisuunad aastateks 2027–2031. Kava keskne ülesanne on hoida tasakaalu külastajatele suunatud ja omatulu teenivate programmide ning muuseumi põhifunktsioonide – kogumise, säilitamise, uurimise ja vahendamise – vahel.

Arengukava viiakse ellu iga-aastaste tööplaanide ja eelarvete kaudu. Aastatel 2027–2029 keskendutakse töövõime tugevdamisele, kogude korrastamisele, programmide arendamisele ja ligipääsetavuse parandamisele. Aastate 2030–2031 suuremate arenduste ulatus ja ajastus täpsustatakse 2029. aasta vahehindamisel, arvestades saavutatud tulemusi, rahastust ja muuseumi töövõimet.

Sisukord

1. Lähteolukord
2. Missioon, visioon ja väärtused
3. Strateegilised eesmärgid
4. Arengukava elluviimine ja seire
5. Riskid ja nende maandamine
6. Tegevuskava 2027–2031
7. Seosed teiste arengudokumentidega

1 Lähteolukord

1.1 Muuseumi roll ja eripära

Iisaku Kihelkonna Muuseum on Alutaguse piirkonna mälukskus ning eesti keele ja kultuuri järjepidevuse kandja Ida-Virumaal. Muuseum kogub, hoiab ja vahendab kohalikke kombeid, pärimust, eluviise ja esemeid. Muuseumi eripära on vajalasi ja kohapärimust käsitlev väljapanek ning võimalus jutustada piirkonna lugu vahetult, esemete ja inimeste kaudu.

Muuseumi tugevuseks on isiklik vastuvõtt ja sisukad programmid, mitmekülgsete kogude ning suure arenduspotentsiaaliga õueala, mille pikem perspektiiv on kujundada territooriumist vabaõhumuuseumi laadne pärandikeskkond. See annab võimaluse uurimispõhiselt tutvustada muu hulgas ka vajapärast ehituspärandit ja piirkonnale omaseid hooneid. Mahukamateks investeeringuteks rahastuse leidmiseni arendatakse maa-ala loodusradade, muuseumi huvipunktide ja maastikumängu põhimõttel.

1.2 Senise perioodi olulisemad tulemused

- Uuendatud on püsiekspositsiooni: valminud on vajateemaline püsinäitus koos interaktiivsete lahendustega, avatud on sahvriruum ja panipaika tutvustav väljapanek.
- Välialal on kaks näitust: Alutaguse loodus ja hoiukuuri seinal näitus piirkonna ajaloolistest talutöödest.
- Külastusteks on avatud välihoidla esimene kuur.
- 2027. aasta alguses on kavandatud avada uus loodustoa püsinäitus.
- Kogud on kolitud uutesse hoidlaruumidesse ning alanud on hoidla süsteemne sisseseadmine ja museaalide paigutamine.
- Vanas hoones on ratastooliga ligipääs tagatud kõikidesse ruumidesse peale koolitua, kus kasutatakse ajutist kokkupandavat lahendust.

- Kolmekeelne koduleht ja programm „Muuseum kohvis“ on olemas, kuid vajavad sisulist ja kasutusmugavuse parandamist.
- Programmid ja tasulised teenused on kujunenud oluliseks omatulu allikaks. Oleme suutnud anda oma programmidele sisu, kus on teadmised ja meelelahutus tasakaalus. See on andnud palju positiivset tagasisidet, loonud püsikliendibaasi ja toonud uusi kliente.

1.3 Muuseumistatistika 2022–2025

Statistika kajastab tasuliste teenuste tulu kasvu ning muutusi tööjõu ja kogude näitajates. Tabeli 2025. aasta andmed on esitatud 25. septembri seisuga ega ole täisaasta andmetega vahetult võrreldavad.

Näitaja	2022	2023	2024	2025 (25.09.2025 seisuga)
Külastajad ja programmides osalejad kokku	6 843	7 609	7 855	7 233
Haridusprogrammides osalejad kokku	2 206	3 279	2 724	2 006
Tasuliste teenuste tulu	24 053 €	29 616 €	32 292 €	37 113 €
Tulud kokku	154 961 €	176 880 €	188 325 €	167 076 €
Täistööajale taandatud ametikohad	4,10	4,10	3,10	3,85
Museaalide arv	25 729	25 768	26 591	26 591
Digikujutisega museaalid	12 239	14 000	17 056	17 056
Trükiste arv	1	1	0	0

Tasuliste teenuste tulu oli 2025. aasta 25. septembri seisuga ligikaudu 54 protsenti suurem kui 2022. aasta kogutulu samast tululiigist ning moodustas ligikaudu 22 protsenti tabelis esitatud 2025. aasta kogutulust. Kultuuritöötajate koormus oli 2025. aastal 2,6 ametikohta. Digikujutisega museaalide osakaal kasvas 2022. aasta ligikaudu 48 protsendilt 2024. aastaks ligikaudu 64 protsendini; tabelis esitatud 2025. aasta seisuga jäi digikujutiste arv samaks.

1.4 Töötajad

Tööülesanne	Koormus
Direktor ja juhatuse liige	1,00
Programmijuht	1,00
Pedagoog	0,50
Majaperenaine, tähtajaline	0,75
Majandustöötaja	0,50
Teadur	0,10
Kokku	3,85

Teaduri paindlik 0,1 koormusega töökorraldus säilib. Teaduri panus on eelkõige arhiivi- ja uurimistöö. Muuseumi esmane personalivajadus on vähemalt 0,5 koormusega kogude spetsialist, et uue hoidla sisseseadmine, kogude korrastamine, MuIS-i sisestamine ja inventuurid oleksid järjepidevad.

1.5 Peamised arenguvajadused

Valdkond	Arenguvajadus
Tööjõud	Põhifunktsioonide jaoks napib püsivat kultuuritöö ressurssi; programmid kasutavad suure osa olemasolevast tööajast.
Kogud	Uus hoidla vajab süsteemset sisseseadmist; sisestamise järjekord ja andmetöö on ümberkolimise tõttu kasvanud. Uue MuIS 2-ga harjumine võtab aega. Tööjõud puudub.
Uurimine	Uurimismaterjali on kogutud, kuid tervikuks vormistamine ja publitseerimine on jäänud aja ja tööjõu puudumise taha.
Külastuskeskkond	Püsiekspositsiooni uuendamine jätkub; õueala, välinäitus, muuseumipood ja vana hoidla vajavad etapiviisilist arendamist.
Ligipääs ja keeled	Koolituppa on vaja püsivat ratastoolilahendust; võõrkeelne audiogiid puudub ning koduleht vajab täiustamist.

2 Missioon, visioon ja väärtused

2.1 Missioon

Iisaku Kihelkonna Muuseum kogub, hoiab, uurib ja vahendab Alutaguse ning Iisaku kihelkonna kultuuri- ja looduspärandit. Muuseum kannab edasi eesti keelt ja kultuuri Ida-Virumaal, tutvustab vadja ja teiste kohalike kogukondade lugusid ning loob eri vanuses ja erineva taustaga inimestele vahetu, arusaadava ja meeldejääva muuseumikogemuse.

2.2 Visioon 2031

Aastaks 2031 on Iisaku Kihelkonna Muuseum Alutaguse pärandi usaldusväärne ja elav keskus ning eesti keele ja kultuuri kindel tugipunkt Ida-Virumaal. Muuseum on tuntud vadja pärandi, hästi hoitud vanade esemete, sooja ja rõõmsa vastuvõtu, ajakohase külastuskeskkonna ning järk-järgult vabaõhumuuseumiks kujuneva õueala poolest.

2.3 Väärtused

Väärtus	Tähendus
Usaldusväarsus	Muuseumi info tugineb kontrollitud allikatele, uurimistöödele ja kogudes säilitatavale pärandile.
Hooliv hoidmine	Esemeid, lugusid, inimesi ja keskkonda käsitletakse vastutustundlikult ning tulevikuvaatega.
Külastajalähkus	Külastaja võetakse vastu avatud suhtumisega, isikliku lähenemisega ja positiivse emotsiooniga.
Paikkondlikkus	Tegevus lähtub Alutaguse eripärast, eesti kultuurist Ida-Virumaal ning vadja ja kohapärimuse väärtusest.

Väärtus	Tähendus
Koostöö	Muuseum teeb koostööd kogukondade, koolide, mäluasutuste, turismiettevõtetega, riigikaitseorganite ja teaduspartneritega.
Läbimõeldud areng	Kõiki investeeringute tegemisi kaalutakse väga hoolikalt ja teostus on otseselt seotud rahastustega. Uusi lahendusi võetakse kasutusse juhul, kui need parandavad säilitamist, ligipääsu või külastuskogemust.

3 Strateegilised eesmärgid

3.1 Eesmärk 1 Muuseumil on piisav ja kestlik töövõime

Muuseumi töökorraldus võimaldab korraga täita külastajatele suunatud ülesandeid ning kogude, uurimistöö ja arendustegevuse kohustusi. Lisanduv personal suunatakse esmajärjekorras kogude töö võimekuse tugevdamisse.

- Saavutada 2029. aastaks vähemalt neli stabiilselt rahastatud täistööajale taandatud ametikohta. Aastaks 2031 on arengusiht viis ametikohta. Töötasude kavandamisel seada eesmärgiks vähemalt kultuuritöötaja töötasu alammäärale vastav täistööaja töötasu, arvestades rahastamisvõimalusi.
- Luua aastatel 2027–2028 vähemalt 0,5 koormusega kogude spetsialisti ametikoht.
- Määrata iga-aastases tööplaanis kaitsstud tööaeg kogude korrastamiseks ja uurimistööks.
- Viie ametikoha saavutamisel pikendada muuseumi regulaarset lahtiolekuaega ühe päeva võrra nädalas.
- Toetada töötajate väljaõpet, ristpädevusi, ohutut töökeskkonda ja läbipõlemise ennetamist.

Mõõdik	Lähtetase 2026	Siht 2031
Stabiilselt rahastatud ametikohad	3,85 ametikohta, osa tähtajaline	2029: vähemalt 4,0; 2031: arengusiht 5,0
Kogude spetsialisti tööressurss	Puudub eraldi ametikoht	2028. aastaks vähemalt 0,5 ametikohta
Kogude ja uurimise kaitsstud tööaeg	Ebaregulaarne	Kajastub igas aastaplaanis ja täitmisaruandes
Täienduskoolitus	Muutuv	Vähemalt üks asjakohane koolitus töötaja kohta aastas

3.2 Eesmärk 2 Kogud on hästi hoitud, leitavad ja kasutatavad

Kogude korrastamine on pidev põhitegevus. Arenguperioodi esimestel aastatel keskendutakse uue hoidla võimalikult heale sisseadmisele ja esemete asukohainfo korrastamisele. Uute esemete kogumine jätkub; sisestamist ootavad esemed hoiustatakse turvaliselt koos vajaliku päritolu- ja üleandmisinfoga.

- Luua uues hoidlas toimiv paigutus-, tähistus- ja asukohasüsteem.
- Hoiukuuris hoitavaid suuri esemeid eksponeerida nii, et tekiks kaks külastatavat väljapanekut.
- Fikseerida sisestamata esemete maht ning vähendada järjekorda realistliku aastaplaani alusel.
- Jätkata kogumist vastavalt muuseumi kogumispõhimõtetele, pöörates tähelepanu eesti kultuurile Ida-Virumaal, vadjä pärandile, kohapärimusele ja toidukultuurile.

- Vaadata üle mittevajalik ja dubleeriv raamatukogumaterjal ning anda nõuetekohaselt kogust välja arvatud raamatud võimaluse korral Eesti Rahvusraamatukogu hoiuraamatukogule.
- Vormistada uurimistulemused vähemalt kaheks trükiseks.

Mõõdik	Lähtetase	Siht 2031
Uue hoidla asukohasüsteem	Sisseseadmine pooleli	Kõik ümberpaigutatud esemed on asukohatähise järgi leitavad
Sisestamata esemete järjekord	Täpsustamisel	Baas fikseeritud 2027; järjekord väheneb aastaplaani järgi
Digikujutisega museaalide osakaal	Ligikaudu 64%	Vähemalt 70%, kui hoidla põhikorraldus on tagatud
Trükised	2024–2025 trükiseid ei ilmunud	Vähemalt kaks trükist perioodi jooksul

3.3 Eesmärk 3 Külustuskeskkond on terviklik, ligipääsetav ja eristuv

Muuseumi siseruumide ja õueala uuendamine jätkub. Füüsiline areng toimub projektirahastuse võimaluste järgi, kuid iga projekti ettevalmistus, kontseptsioon ja taotlused on muuseumi enda juhitavad vahetulemused.

- Jätkata püsiekspositsiooni järkjärgulist sisulist ja ruumilist uuendamist.
- Valmistada etapiviisiliselt ette peahoone soojustamine, museaalide märgistussüsteemi täiendamine, QR-koodidel põhinev audiogiid, õueala arendamine, muuseumipoe ruum, vana hoidla ümberehitamine näituseruumiks ja näituste hoiuruumi loomine. Investeeringute järjekord ja teostusotsused lähtuvad säilitamisvajadusest, ligipääsetavusest, ülalpidamiskuludest ja rahastusest.
- Koostada vabaõhumuuseumi arenduskontseptsioon, sealhulgas uurimispõhised vajaparased hooned, aidad ja muud pärandielemendid.
- Rajada enne suuremate ehituste teostumist õuealale loodusradu, muuseumi huvipunkte ja maastikumängu lahendus.
- Arendada teisaldatavat välinäitust ja tutvustada selle kaudu muuseumi suure külastatavusega paikades.
- Luua püsiv ratastooliga ligipääs koolituppa.
- Luua liikumispuudega külastajatele ligipääsetav videolahendus, mis võimaldab tutvuda teise korruse ekspositsiooniga.

Mõõdik	Lähtetase	Siht 2031
Välinäitus	Puudub	Valmis või rahastatud projektina ehituses
Õueala huvipunktid	Arendusvajadus	Vähemalt üks terviklik rada või maastikumäng kasutusel
Vabaõhumuuseumi kontseptsioon	Pikaajaline idee	Uurimispõhine kontseptsioon ja etapistus valmis
Koolitoa ligipääs	Ajutine kokkupanrav lahendus	Püsiv ratastoolilahendus loodud
Muuseumipood ja vana hoidla	Arendusideed	Lähteülesanded valmis; teostus sõltub rahastusest

3.4 Eesmärk 4 Programmid ja teenused toetavad missiooni ning omatulu

Programmid jäävad muuseumi oluliseks tugevuseks ja sissetulekuallikaks. Programmiportfelli arendatakse valikuliselt, arvestades sisu kvaliteeti, nõudlust, tegelikku ajakulu ja tulu. Digilahendused ei ole eesmärk omaette; eelistatakse vahetut, esemelist, jutustatud ja osaluspõhist kogemust.

- Luua 2027. aasta lõpuks uue loodustoa püsinäituse põhjal vähemalt kaks uut programmi.
- Täiustada programmi „Muuseum kohvis“ koostöös kohalike koolidega ja keeltekooriga.
- Hinnata kord aastas peamiste programmide töömahtu, kulu, nõudlust, tagasisidet ja tulu.
- Hoida külastajate rahulolu kõrgel ja külastatavus muuseumi töövõimega kooskõlas.
- Lõimida loodustoa, loodusradade ja pärandlugude programmid Alutaguse rahvuspargi ja kohaliku looduspärandiga.

Mõõdik	Lähtetase	Siht
Uued loodustoa programmid	Loodustoa avamine on kavandatud 2027. aasta algusesse	Vähemalt kaks programmi kasutusel 2027
Programmide hindamine	Ühtne mudel puudub	Aastane töömahu, kulu ja tulu ülevaade
Külastatavus	2022–2024 täisaastate keskmine ligikaudu 7 436	Arenguperioodi täisaastate keskmine vähemalt 7 000 aastas
Külastajate rahulolu	2025: 9,2 punkti	Vähemalt 9,2 punkti 10-pallisel skaalal
Tasuliste teenuste tulu	2025: 37 113 €	Piisava püsirahastuse korral saab muuseum teenida tasuliste teenustega omatulu, ilma et see toimuks kogude korrastamiseks ja uurimiseks ette nähtud tööaja arvelt.

3.5 Eesmärk 5 Muuseum on nähtav, koostööaldis ja eri külastajatele arusaadav

Muuseum vahendab eesti kultuuri ja kohapärimust avatult ning arusaadavalt. Mitmekeelsus toetab külaliste ligipääsu, kuid muuseumi eripära säilib isiklikus teeninduses, autentsetes esemetes ja kohalikes lugudes.

- Täiustada kolmekeelset kodulehte ning hoida külastusinfo pidevalt ajakohane.
- Tagada võrreldav teenindus või selgitavad materjalid peamistes külastuskeeltes ning rahastuse olemasolul võtta kasutusele audiogiid.
- Jätkata koostööd kohalike koolide, keeltekooriga, kogukondade, Alutaguse rahvuspargi, mäluasutuste ja turismituristidega.
- Kasutada olemasolevaid loodusradu ja piirkonna objekte kohapärimuse vahendamiseks ning täiendada lugusid järjepidevalt.
- Jätkata muuseumi tuntust toetavaid traditsioone ja kogukonnasündmusi iga-aastase tööplaani alusel.

Mõõdik	Lähtetase	Siht 2031
Kodulehe keeled ja ajakohasus	Kolmekeelne alus olemas	Põhiinfo vähemalt kolmes keeles; ülevaatus vähemalt kord aastas

Mõõdik	Lähtetase	Siht 2031
Võõrkeelne teenindus	Hooajaline ja võimaluspõhine	Igal hooajal toimiv teenindus- või materjalilahendus
Koostööprojektid	Koostöö toimub	Vähemalt kolm sisulist partnerlust või ühisprojekti aastas
Pärandirajad ja lood	Kasutusel, arendus jätkub	Sisu vaadatakse üle ja täiendatakse igal aastal

4 Arengukava elluviimine ja seire

Arengukava elluviimise eest vastutab juhatus. Nõukogu ja muuseumi meeskond hindavad kord aastas selle täitmist. Tegevuste vastutajad, eelarve, aastased sihttasemed ja rahastustingimused täpsustatakse iga-aastases tööplaanis. Rahastuseta investeeringu puhul kavandatakse jõukohane ettevalmistav tulemus.

- Iga aasta alguses kinnitatakse tegevused, vastutajad, eelarve ja oodatavad tulemused.
- Aastaruandes võrreldakse saavutatut arengukava mõõdikute ja tööplaanis sihttasemetega ning selgitatakse kõrvalekaldeid.
- Igal aastal vaadatakse üle tegevuste edenemine ja ajastus. 2029. aastal tehakse põhjalik vahehindamine ning täpsustatakse aastate 2030–2031 tegevused, sihttasemed, investeeringute järjekord ja rahastusvajadus.
- Pärast Alutaguse valla arengukava 2027–2035 vastuvõtmist kontrollitakse käesoleva kava kooskõla uute vallaeesmärkidega.
- 2030. aastal vaadatakse üle kooskõla järgmise riikliku kultuurivaldkonna arengudokumendiga.

5 Riskid ja nende maandamine

Risk	Mõju	Maandamine
Tööjõupuudus ja võtmeisikute ülekoormus	Põhitegevused lükkuvad edasi, suureneb läbipõlemise risk.	0,5 kogude spetsialisti koht; kaitstud tööaeg; ristpäädevused ja realistlik programmivalik.
Sõltuvus projektirahastusest	Investeeringute tähtsajad nihkuvad.	Etapiviisiline arendus, valmis lähteülesanded, püsiv prioriteetide järjekord ja mitu rahastusallikat.
Omatuluteenuste liigne ressursikulu	Kogud ja uurimistöö jäävad tahaplaanile.	Programmide iga-aastane töömahu, kulu ja tulu hindamine ning põhifunktsioonide kaitstud aeg.
Uute ruumide ja väliala ülalpidamiskulu	Arendus suurendab püsikulusid.	Eelanalüüsis arvestatakse kogu elukaare kulusid ja hooldusvõimekust.
Digilahenduste hoolduskoormus	Lahendused vananevad ja tekitavad lisakoormusi töötajatele.	Kasutatakse ainult selge sisulise ja infole ligipääsetavuse suurendamiseks vajalikke lahendusi.
Hooajalisus	Külastatavus ja tulu kõiguvad.	Aastaringssed programmid, koolikoostöö, täiskasvanute tegevused ja hooajavälised sündmused.

6 Tegevuskava 2027–2031

Aastate 2027–2029 tegevused moodustavad arengukava esimese etapi. Aastate 2030–2031 tegevused on järgmise etapi arendussuunad, mida täpsustatakse 2029. aasta vahehindamisel. Märges „projektirahastus“ tähendab, et muuseum valmistab tegevuse ette ja taotleb rahastust; ehituse või suurema soetuse teostus sõltub toetuse ja omafinantseeringu olemasolust. Vastutajad ja aastased tulemused täpsustatakse tööplaanis.

Esimese etapi prioriteetid 2027–2029

- Tugevdada töövõimet: luua vähemalt 0,5 koormusega kogude spetsialisti koht ja saavutada vähemalt 4,0 stabiilselt rahastatud ametikohta.
- Korradada uue hoidla asukohasüsteem, fikseerida sisestamata esemete maht ning rakendada iga-aastast sisestusplaani.
- Võtta 2027. aastal kasutusele vähemalt kaks loodustoa programmi ning hinnata igal aastal programmide töömahtu, kulu, nõudlust ja tulu.
- Luua koolituppa püsiv ratastooliga ligipääs; arendada välinäitust ja õueala jõukohaste etappidena.
- Valmistada ette pikemaajalised investeeringud ja hinnata 2029. aastal nende teostatavust koos püsikulude ning personali vajadusega.

Eesmärk 1 Töövõime

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
1.1	Koostada kogude spetsialisti ametijuhend ja rahastusplan.	2027	Juhatus	Ametijuhend ja eelarvevariant valmis.	Põhieelarve
1.2	Luua vähemalt 0,5 koormusega kogude spetsialisti ametikoht.	2027–2028	Juhatus	Tööressurss vähemalt 0,5 ametikohta.	Põhieelarve või toetus
1.3	Kasvatada stabiilne töövõime vähemalt 4,0 ametikohani ja liikuda 5,0 ametikoha sihi poole.	2027–2031	Juhatus	2029: vähemalt 4,0 stabiilselt rahastatud ametikohta; 2031: arengusiht 5,0.	Põhieelarve ja omatulu
1.4	Määrata aastaplaanis kaitstud tööaeg kogudele ja uurimistööle.	Igal aastal	Juhatus	Tööaeg kavandatud ja täitmine aruandes hinnatud.	Põhieelarve
1.5	Korraldada koolitusi, töökorralduse ülevaatusi ja meeskonda toetavaid tegevusi.	Igal aastal	Juhatus	Vähemalt üks koolitus töötaja kohta aastas.	Põhieelarve või projekt
1.6	Viie ametikoha saavutamisel pikendada regulaarset lahtiolekut ühe päeva võrra nädalas.	Võimekuse tekkimisel	Juhatus	Uus lahtiolekukord kinnitatud.	Põhieelarve ja omatulu

Eesmärk 2 Kogud ja uurimine

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
2.1	Luuu uues hoidlas ühtne riikli-, tähistus- ja asukohasüsteem.	2027–2029	Kogude spetsialist ja juhatus	Ümberpaigutatud esemed on asukohatähtsuse järgi leitud.	Põhieelarve või projekt
2.2	Koostada sisestamata esemete ülevaade ja iga-aastane sisestusplaan.	Baas 2027; seejärel igal aastal	Kogude spetsialist	Baas fikseeritud; aastane siht ja tulemus dokumenteeritud.	Põhieelarve
2.3	Jätkata esemete kogumist ja tagada sisestamist ootava materjali turvaline hoiustamine koos päritoluinfo.	Pidev	Kogude spetsialist ja juhatus	Kõigil vastuvõetud esemetel on üleandmis- ja päritoluinfo.	Põhieelarve
2.4	Teha inventuure ja seisundikontrolli muuseumi kinnitatud kava järgi.	Pidev	Kogude spetsialist	Kavas ette nähtud kontrollid tehtud.	Põhieelarve
2.5	Jätkata andmekvaliteedi parandamist ja digikujutiste lisamist pärast hoidla põhikorralduse tagamist.	2028–2031	Kogude spetsialist	Digikujutisega museaalide osakaal vähemalt 70%.	Põhieelarve või projekt
2.6	Vaadata üle mittevajalik ja dubleeriv raamatukogumaterjal ning suunata välja arvatud raamatud võimaluse korral Eesti Rahvusraamatukogu hoiuraamatukogule.	2027–2030	Kogude spetsialist ja juhatus	Ülevaatus ja üleandmised dokumenteeritud.	Põhieelarve
2.7	Koostada ja avaldada kohaliku koduloo uurija pärandit käsitlev trükk.	2027–2028	Teadur ja juhatus	Trükk avaldatud.	Projektirahastus ja omatulu
2.8	Koondada toidupärandi uurimused ning koostada Alutaguse toidukultuuri trükk.	2028–2031	Teadur, juhatus ja partnerid	Trükk avaldatud.	Projektirahastus ja omatulu

Eesmärk 3 Külustuskeskkond

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
3.1	Jätkata püsiekspositsiooni sisulist ja ruumilist uuendamist.	Pidev	Juhatus ja programmijuht	Aastaplaanis kavandatud uuendused ellu viidud.	Põhieelarve või projekt
3.2	Koostada ja rajada ränd-välinäitus.	2027–2028	Juhatus ja partnerid	Kontseptsioon, taotlus ja rahastuse korral valmis näitus.	Projektirahastus

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
3.3	Arendada õueala, loodusradu, muuseumi huvipunkte ja maastikumängu.	2027–2030	Programmijuht ja juhatus	Vähemalt üks terviklik rada või mäng kasutusel.	Projektirahastus ja omatulu
3.4	Koostada uurimispõhine vabaõhumuuseumi kontseptsioon koos vajajäraste hoonete etapilise teostusega.	2028–2030	Juhatus, teadur ja eksperdid	2029: uurimisülesanne ja esialgne etapistus; 2030: kontseptsioon, hooldusmudel ja eelarvevalikud.	Projektirahastus
3.5	Kavandada ja võimalusel rajada eraldi muuseumipoe ruum.	2029–2030	Juhatus	2029: vajadus ja ruumilahenduse lähteülesanne; teostus pärast vahhindamist rahastuse korral.	Projektirahastus ja omatulu
3.6	Valmistada ette vana hoidla ümberehitamine näituseruumiks.	2030–2031	Juhatus ja nõukogu	Teostatavus, lähteülesanne ja rahastustaotlus valmis.	Projektirahastus
3.7	Luu koolituppa püsiv ratastooliga ligipääs.	2027–2029	Juhatus	Püsilahendus kasutusel.	Põhieelarve või project
3.8	Hinnata peahoone soojustamise ja näituste hoiuruumi vajadust ning valmistada ette lähteülesanded.	2027–2031	Juhatus ja nõukogu	2029: vajadused ja prioriteedid kirjeldatud; edasine ettevalmistus vahhindamise alusel.	Põhieelarve või project
3.9	Kavandada teise korruse ekspositsiooni tutvustav ligipääsetav videolahendus.	2027–2031	Juhatus ja programmijuht	Lähteülesanne ja kasutuskorraldus valmis; rahastuse korral videolahendus kasutusel.	Projektirahastus
3.10	Arendada hoiukuuride väljapanekuid.	2027–2031	Juhatus ja kogude spetsialist	Kaks külastatavat väljapanekut; etapid täpsustatakse aastaplaanis.	Põhieelarve või project

Eesmärk 4 Programmid ja teenused

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
4.1	Töötada uue loodustoa põhjal välja vähemalt kaks programmi.	2027	Programmijuht ja pedagoog	Vähemalt kaks programmi kasutusel.	Põhieelarve ja omatulu
4.2	Täiustada programmi „Muuseum kohvis“ koostöös kohalike koolide ja keeltekooriga.	2027–2028	Pedagoog ja programmijuht	Uuendatud programm ja materjalid kasutusel.	Põhieelarve või projekt
4.3	Rakendada programmide töömahu, kulu, nõudluse, tagasiside ja tulu hindamise mudel.	2027 ja pidev	Juhatus ja programmijuht	Aastane programmiportfelli ülevaade valmis.	Põhieelarve
4.4	Siduda programmid koolide õppevajaduste, kohaliku pärandi ja Alutaguse rahvuspariga.	Pidev	Pedagoog ja programmijuht	Programmide sisu vaadatakse vähemalt kord aastas üle.	Põhieelarve ja partnerlus
4.5	Koguda külastajate tagasisidet ja analüüsida külastusstatistikat.	Igal aastal	Programmijuht	Rahulolu keskmiselt vähemalt 9,2/10; tulemused aruandes.	Põhieelarve

Eesmärk 5 Nähtavus ja koostöö

Nr	Tegevus	Aeg	Vastutaja	Tulemus või mõõdik	Rahastus
5.1	Täiustada kolmekeelset kodulehte ja uuendada regulaarselt külastusinfot.	2027 ja pidev	Programmijuht ja juhatus	Põhiinfo vähemalt kolmes keeles; aastane sisukontroll.	Põhieelarve
5.2	Tagada hooajal võrkeelne teenindus või selgitavad materjalid ning võimalusel luua QR-koodidel põhinev audiogiid.	Igal aastal	Juhatus ja programmijuht	Igal hooajal toimiv lahendus.	Põhieelarve või projekt
5.3	Arendada koostööd koolide, keeltekooriga, kogukondade, rahvuspariga, mäluasutuste ja turismituristidega.	Pidev	Kõik sisutöötajad	Vähemalt kolm sisulist partnerlust või ühisprojekti aastas.	Partnerlus ja projekt
5.4	Suurendada muuseumi nähtavust järjepideva kajastuse kaudu kohalikes ja üleriigilistes meediakanalites.	Igal aastal	Kõik sisutöötajad	Igal aastal vähemalt kolm erinevat kajastust.	Põhieelarve või projekt
5.5	Jätkata muuseumi tuntust ja kogukondlikku rolli toetavaid sündmusi.	Igal aastal	Juhatus ja programmijuht	Sündmused kajastuvad tööplaanis ja osalusstatistikas.	Omatulu, põhieelarve ja partnerlus

7 Seosed teiste arengudokumentidega

Arengukava lähtub 2026. aasta septembri seisuga kehtivatest või kinnitatud strateegilistest dokumentidest. Kuna osa neist lõpeb arengukava perioodi jooksul, kontrollitakse kooskõla uute dokumentidega vahehindamisel.

Dokument	Seos muuseumi arengukavaga
Kultuuri arengukava 2021–2030	Kultuuri elujõulisus, kultuurimälu hoidmine, kultuuris osalemine, ligipääsetavus ja mitmekesisus.
Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035	Maakonna kultuuripärandi säilimine ja areng, mitmekeelne kultuurielu, kultuuritaristu uuendamine ning kultuuri sidumine turismi ja haridusega.
Alutaguse valla arengukava 2022–2030	Piirkondliku omapära hoidmine, kultuuri- ja vabaajateenused, turism ning avaliku ruumi arendamine.
Alutaguse valla arengukava 2027–2035 koostamine	Valla uus arengukava algatati 2026. aastal; muuseumi kava vaadatakse pärast selle vastuvõtmist üle.
Turismi tegevuskava 2026–2029 ja turismi pikk vaade 2035	Aastaringne, kestlik ja kvaliteetne turism; toidu-, kultuuri-, pärand- ja loodusturismi toodete arendamine.

Allikad

[Vabariigi Valitsus – kehtivad valdkonna arengukavad](#)

[Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035](#)

[Alutaguse valla arengukava ja eelarvestrateegia kuni 2023](#)

[Turismi tegevuskava 2026–2029](#)

Muuseumi lähteandmed: SA Iisaku Kihelkonna Muuseumi arengukava 2022–2027, muuseumistatistika 2022–2025 ning muuseumi 2026. aastal koondatud tegevus- ja arendusinfo.